

Sygn. akt I C 362/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej, Wydział I Cywilny

Przewodniczący: SSO Jakub Drzastwa

Protokolant: Małgorzata Drelich

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2016 r. w Bielsku-Białej

na rozprawie

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko M. L.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. uznaje za bezskuteczną wobec powódki umowę darowizny nieruchomości stanowiącej działkę o numerze (...) o powierzchni 0,7 ha objętej KW Nr (...) oraz zabudowaną działkę numer (...) o powierzchni (...) kwadratowych, objętej KW Nr (...), zawartą w dniu 31 stycznia 2014 r. przed notariuszem M. P. repertorium A Nr (...) pomiędzy T. L. (1) a pozwaną - w odniesieniu do wierzytelności powódki wobec T. L. (1) stwierdzonych następującymi tytułami wykonawczymi:

a/ prawomocnym wyrokiem w punkcie 1. i 2. Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 15 stycznia 2014 r. sygn. akt XIV GC 445/13/MN oraz prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 września 2014 r. sygn. akt V ACa 370/14 w punkcie 2.;

b/ prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanym przez Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej dnia 27 stycznia 2012 r. sygn. akt VI GNc 227/12, utrzymanym w całości w mocy prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z dnia 25 lipca 2012 r. sygn. akt VI GC 206/12;

c/ prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 4 grudnia 2012 r. sygn. akt XIX Ga 494/12 co do punktu 2-go w zakresie kwoty 902,88 zł;

oraz

d/ wierzytelności w wysokości 1.800 zł stanowiącej koszty zastępstwa procesowego należne powódce w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w (...) (...) sygn. akt Km 555/15;

e/ wierzytelności w wysokości 45 zł stanowiącej koszty zastępstwa procesowego należne powódce w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w (...) (...) sygn. akt Km 2149/13;

2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

3. odstępuje od obciążenia pozwanej kosztami sądowymi.

Sędzia

Sygn. akt IC 362/15

UZASADNIENIE

Pozwem dat. 20.08.2015r. M. S. wniosła przeciwko M. L. o uznanie za bezskuteczną umowę darowizny nieruchomości położonych w P. obj. kw nr (...) oraz (...) w odniesieniu do wierzytelności powódki względem T. L. (1) o łącznej wartości 107 610,07zł wraz z odsetkami ustawowymi stwierdzonych następującymi tytułami wykonawczymi:

- wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dn. 15.01.2014r. sygn. akt XIV GC 445/13/MN oraz postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dn. 24.09.2014r. sygn. akt V ACa 370/14, a także zawiadomieniem Komornika Sądowego (...) z dn. 05.05.2015r. o ustaleniu kosztów egzekucji, uprawniających do wyegzekwowania kwot: 87 675,27zł z ustawowymi odsetkami od dn. 30.06.2013r. do dn. zapłaty,

3 617zł tytułem zwrotu kosztów postępowania przed sądem pierwszej instancji,

2 700zł tytułem zwrotu kosztów postępowania przed sądem drugiej instancji i 72 zł kosztów postępowania klauzulowego,

1 800zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniach egzekucyjnych;

- wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dn. 26.02.2013r. sygn. akt XIX Ga 677/12 wraz z postanowieniem tego Sądu z dn. 03.04.2013r. o nadaniu klauzuli wykonalności, w związku z wyrokiem Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z dn. 25.07.2012r. sygn. akt VI GC 206/12 i nakazu zapłaty z dn. 27.01.2012r. sygn. akt VI GNc 227/12 wraz z postanowieniem Sądu Okręgowego w Katowicach z dn. 07.03.2013r. sygn. akt XIX Ga 677/12 o nadaniu klauzuli wykonalności, a także zawiadomieniem Komornika Sądowego (...) z dn. 28.10.2014r. o ustaleniu kosztów egzekucji w sprawie o sygn. Km 2150/13, uprawniających do wyegzekwowania kwoty 10 797,92zł z ustawowymi odsetkami od dn. 11.11.2011r. do dnia zapłaty;

- wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dn. 04.12.2012r. sygn. akt XIX Ga 494/12 wraz z postanowieniem Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z dn. 18.04.2013r. sygn. akt VI GC 225/14 o nadaniu klauzuli wykonalności w/w wyrokowi w pkt 2, a także zawiadomieniem Komornika Sądowego (...) z dn. 29.10.2014r. o ustaleniu kosztów egzekucji w sprawie o sygn. Km 2149/13, uprawniających do wyegzekwowania kwoty 902,88zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego oraz kwoty 45zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu egzekucyjnym.

W uzasadnieniu podniesiono, że prowadzona w oparciu o powyższe tytuły egzekucyjne, egzekucja przeciwko T. L. (1) okazała się bezskuteczna, dłużnik natomiast – jako wyłączny właściciel nieruchomości, w dn. 31.01.2014r. dokonał ich darowizny na rzecz żony – M. L.. Umowa została zawarta niebawem po wydaniu przez Sąd Okręgowy w Katowicach wyroku w sprawie o sygn. akt XIV GC 445/13, który zapadł w dn. 15.01.2014r, zasądzającego od T. L. (1) na rzecz powódki kwotę 87 675,27zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu.

Przedmiot darowizny był w istocie jedynym składnikiem majątkowym, z którego możliwe byłoby prowadzenie egzekucji.

Darczyńca i obdarowana zdawali sobie sprawę z istniejącego zadłużenia oraz bezskutecznej egzekucji, zatem działali ze świadomością pokrzywdzenia powódki jako wierzyciela, doprowadzając do pogłębienia stanu niewypłacalności dłużnika.

Postanowieniem z dn. 21.09.2015r. powódka została zwolniona od kosztów sądowych.

W odpowiedzi na pozew dat. 19.10.2015r. pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zwrot kosztów procesu.

W uzasadnieniu podała, że znane są jej skutki dokonania umowy darowizny i jej skutków dla wierzycieli, lecz przyczyny zawarcia umowy były zgoła inne. Otóż, nieruchomości są obciążone hipotekami zabezpieczającymi kredyty bankowe udzielone T. L. (1) i te właśnie wierzytelności w pierwszym rzędzie podlegać będą ewentualnemu zaspokojeniu.

Wobec trudnej sytuacji finansowej T. L. (1), małżonkowie podjęli decyzję, że pozwana przejmie obowiązek spłaty rat kredytowych, ale pod warunkiem uzyskania prawa własności przedmiotowych nieruchomości, a zatem darowizna nie miała nic wspólnego z długami T. L. (1) i nie zmierzała do pokrzywdzenia wierzycieli.

Pozwana wskazała, że T. L. (1) spłaca innych wierzycieli oraz że posiada rzeczy ruchome z których może być prowadzona egzekucja i których wartość przewyższa zadłużenie wobec powódki.

Nadto, na przedmiotowych nieruchomościach dłużnik prowadzi nadal działalność gospodarczą, a zatem ich sprzedaż prowadziłaby w konsekwencji do zaprzestania tej działalności i spłaty zadłużenia.

Sąd ustalił co następuje:

Powódka M. S. i T. L. (1) pozostawali od niespełna dziesięciu lat w stosunkach gospodarczych. Powódka wykonywała na rzecz T. L. (1) roboty drogowe.

Należności nie były regulowane; o ich zapłatę powódka występowała na drogę sądową.

Następnie prowadzone postępowania egzekucyjne pozostawały praktycznie bezskuteczne.

Pozaprocusowo T. L. (1) nie uiścił powódce żadnej należności.

A. M. – brat i pełnomocnik powódki informował pozwaną o zadłużeniu.

T. L. (1) podnosił, że sam miał wierzytelność wobec powódki za wykonane roboty, opiewającą na ok. 60 000zł, która nie została przez powódkę zapłacona i uległa przedawnieniu.

(dowody: zeznania świadków: A. M. k.247-248, T. L. k.281-282)

W dn. 24.07.2007r. małżonkowie T. L. (1) i M. L. zawarli umowę o rozdzielności majątkowej małżeńskiej.

(dowód: wypis aktu notarialnego k.216-219)

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dn. 27.01.2012r. sygn. akt VI GNc 227/12 Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej nakazał T. L. (1) aby zapłacił M. S. kwotę 10 797,92zł z ustawowymi odsetkami od dn. 11.01.2011r. do dnia zapłaty oraz kwotę 2 552zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z dn. 25.07.2012r. sygn. akt VI GC 206/12 utrzymano w mocy w całości w/w nakaz zapłaty.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z dn. 17.09.2012r. sygn. akt VI GC 206/12 uzupełniono w/w wyrok zasądając od pozwanego na rzecz powódki kwotę 874,07zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dn. 26.02.2013r. sygn. akt XIX Ga 677/12 oddalono apelację pozwanego, zasądając w pkt 2 wyroku od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1 200zł tytułem zwrotu kosztów; postanowieniem tegoż Sądu z dn. 03.04.2013r. nadano klauzulę wykonalności w/w wyrokowi.

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Katowicach z dn. 07.03.2013r. sygn. akt XIX Ga 677/12 nadano klauzulę wykonalności w/w nakazowi zapłaty oraz wyrokowi Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej.

Na podstawie opisanych wyżej tytułów wykonawczych zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne, prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w (...)(...) sygn. akt Km 2150/13.

Postępowanie jest bezskuteczne.

(dowody: orzeczenia sądowe k.56-63, pisma Komornika k.64-80, 244)

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dn. 04.12.2012r. sygn. akt XIX Ga 494/12 w sprawie z powództwa M. S. przeciwko T. L. (1) zasądzono od pozwanego na rzecz powódki w pkt 2 orzeczenia kwotę 1 200zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego zaś postanowieniem Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z dn. 18.04.2013r. sygn. akt VI GC 225/14 o nadaniu klauzuli wykonalności w/w wyrokowi w pkt 2.

Na podstawie opisanego wyżej tytułu wykonawczego zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne, prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w (...) (...) sygn. akt Km 2149/13 celem wyegzekwowania kwoty 902,88zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego oraz kwoty 45zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu egzekucyjnym.

Postępowanie jest bezskuteczne.

(dowody: orzeczenia sądowe k.82-84, pisma Komornika k. 90-115, 243)

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dn. 15.01.2014r. sygn. akt XIV GC 445/13/MN w sprawie z powództwa z powództwa M. S. przeciwko T. L. (1) zasądzono od pozwanego na rzecz powódki kwotę 87 675,27zł z ustawowymi odsetkami od dn. 30.06.2013r. do dnia zapłaty oraz 3 617zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dn. 24.09.2014r. sygn. akt V ACa 370/14 zasądzono w pkt 2 od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2 700zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Na podstawie opisanego wyżej tytułu wykonawczego zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne, prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w (...) (...) sygn. akt Km 43/15, prowadzone następnie przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w (...) (...) sygn. akt Km 555/15, także celem egzekucji kwoty 72 zł kosztów postępowania klauzulowego oraz kwoty 1 800zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniach egzekucyjnych.

Postępowanie jest bezskuteczne.

(dowody: orzeczenia sądowe k.116-117, pisma Komorników k. 119-128)

W dn. 31.01.2014r. T. L. (1) podarował żonie M. L. nieruchomości położone w P. tj. działkę nr (...) o pow. 0,70 ha objętej kw nr (...) oraz działkę nr (...) o pow. 0,1007 ha objętej kw nr (...).

Pierwsza nieruchomość obciążona jest hipoteką zwykłą w wys. 250 000zł oraz hipoteką umowną kaucyjną w kwocie 125 000zł – obie na rzecz (...) Bank Spółki Akcyjnej w W..

Działka jest uzbrojona; na działce jest wiata stalowa i camping drewniany.

Druga nieruchomość obciążona jest hipoteką umowną w wys. 50 000zł oraz hipoteką umowną kaucyjną w kwocie 400 000zł – obie na rzecz Banku Spółdzielczego w Ż.. Działka jest nieuzbrojona i niezabudowana

W księgach wieczystych obydwu nieruchomości widniały ostrzeżenia o wszczęciu szeregu egzekucji komorniczych..

Wartość darowizny małżonkowie określili na kwotę 250 000zł.

(dowód: wypis aktu notarialnego k.216-219)

Małżonkowie podjęli decyzję o zawarciu umowy darowizny, mając na celu to by spłatę rat kredytów hipotecznych podjęła pozwana, doprowadzając do ich całkowitej spłaty z własnych środków, ale stając się wcześniej właścicielem obu działek.

Po zawarciu umowy darowizny pozwana zaczęła spłacać raty kredytów hipotecznych, korzystając z pomocy finansowej matki, dopłacającej do rat.

Miesięczne dochody netto pozwanej wynoszą 3 400zł.

Termin spłaty kredytów hipotecznych przypada na 2021r.

T. L. (1) nadal prowadzi działalność gospodarczą; większa działka służy jako baza materiałowo-sprzętowo-warsztatowa; mniejsza działka nie jest wykorzystywana.

(dowody: zeznania świadków: C. G. k.250-251, T. L. k.281-282, przesłuchanie pozwanej k.283-284)

W postępowaniu egzekucyjnym sygn. akt Km 2280/12 prowadzonym przeciwko T. L. (1) przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w (...) (...) zajęto osiemnaście urządzeń i pojazdów, służących do prowadzenia działalności gospodarczej.

(dowód: informacja k.230-231)

Sąd zważył co następuje:

Podstawę prawną powództwa stanowi art. 527 kc, wedle którego zgodnie z:

§ 1 – gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

§2 – czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, aniżeli był przed dokonaniem czynności.

§ 3 – jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

§ 4 – jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli korzyść majątkową uzyskał przedsiębiorca pozostający z dłużnikiem w stałych stosunkach gospodarczych, domniemywa się, że było mu wiadome, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało spełnienie przesłanek skargi paulińskiej.

Okoliczności faktyczne sprawy są w istocie niesporne tj.:

- zadłużenie T. L. (1) wobec powódki stwierdzone wymienionymi w pozwie tytułami wykonawczymi;
- bezskuteczność prowadzonych dotychczas postępowań egzekucyjnych;
- zawarcie w dn. 31.01.2014r. umowy darowizny nieruchomości między T. L. (1) a jego żoną M. L..

Pozwana otrzymała nieruchomość pod tytułem darmym, niezależnie nawet prawnego domniemania co do wiedzy osoby bliskiej, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, to i faktycznie była zorientowana w sytuacji finansowej męża i posiadanego przezeń zadłużenia.

W ocenie Sądu, zaskarżona czynność prawna skutkowała tym, że T. L. (1) stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, aniżeli był przed dokonaniem czynności.

Zasadnicza argumentacja strony pozwanej wyrażona w odpowiedzi na pozew i w toku procesu, wskazywała na inne przyczyny zawarcia umowy darowizny, aniżeli zamiar pokrzywdzenia wierzycieli, chodziło o przejęcie przez pozwaną obowiązku spłaty rat kredytowych na rzecz banków, będących wierzycielami hipotecznymi, pod wszakże

warunkiem uzyskania przez nią prawa własności nieruchomości. Skoro wierzytelności zabezpieczone hipotecznie mają pierwszeństwo w zaspokojeniu z nieruchomości nie można mówić o pokrzywdzeniu powódki, skoro i tak nie uzyskałaby zaspokojenia z przedmiotów darowizny.

Sąd tego poglądu nie podziela, albowiem sama tego rodzaju hipotetyczna możliwość nie może przesądzać o oddaleniu powództwa, choćby z tego względu, że po zamierzonej spłacie zadłużenia hipotecznego, ustanie przeszkoda w realizacji zaspokojenia przez powódkę posiadanych wierzytelności, wskazanych w pozwie.

Nieznana jest też kwota obecnego zadłużenia bankowego i to jak się ono ma do wartości rynkowej obu nieruchomości, która również nie jest znane.

Ciężar wykazania tych okoliczności spoczywał na pozwanej.

Oddalenie powództwa, zamykałoby drogę powódce na przyszłość jakakolwiek możliwość egzekwowania z nieruchomości, stanowiącej własność nie dłużnika T. L. (1), ale osoby trzeciej tj. pozwanej – żony dłużnika nie mającej wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej.

Praktycznie więc dłużnik nie spełniłby zasądzonych świadczeń, co prowadziłoby do pokrzywdzenia powódki.

Natomiast decyzja co do tego czy w ogóle i kiedy powódka kierować będzie w przyszłości egzekucję do objętych darowizną nieruchomości, należeć będzie do niej

W tym aspekcie, Sąd jest zdania, że zawarta umowa darowizny prowadzi do pogłębienia stanu niewypłacalności T. L. (1), skoro dotychczasowe postępowania egzekucyjne okazały się bezskuteczne.

Wniosek dowodowy zgłoszony przez pełnomocnika pozwanej w dn. 27.01.2016r., dotyczący dokumentów z lat 2008 i 2012 został oddalony jako spóźniony, albowiem dokumenty te znane były pozwanej już przed wszczęciem procesu i wniosek winien zostać zgłoszony w odpowiedzi na pozew.

Nie zmierzał też do wykazania istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności.

Powództwo zostało w całości uwzględnione – powódka wykazała bezskuteczność egzekucji co do przedmiotowych wierzytelności.

W toku procesu nie zakwestionowano tej okoliczności.

Mając na uwadze powyższe względy, w ocenie Sądu – wszystkie przesłanki skutecznego wniesienia skargi paulińskiej zostały spełnione, stąd powództwo uwzględniono, zasądzając – na zasadzie art. 98§1 kpc - od pozwanej na rzecz powódki kwotę 3 617zł tytułem zwrotu kosztów procesu, na które złożyły się koszty zastępstwa procesowego; charakter przedmiotu postępowania jako też czas trwania procesu nie uzasadniały przyjęcia dwukrotności stawki minimalnej kosztów zastępstwa procesowego, o co wnosił pełnomocnik powódki.

Na podstawie art. 102 kpc odstąpiono od obciążenia pozwanej kosztami sądowymi z uwagi na jej trudną sytuację finansową.

Sędzia: